

Ipraksis nyhetsbrev

Nr 2/23

Lederhylet

Det har igjen blitt sommer. Bjørkene er grønne og løvetann har sprengt seg frem - Dette for å vise at de aldri gir opp. Det gjør heller ikke OHIF.

I Rosenkrantz gate har våren vært preget av reforhandlinger av leiekontrakter og ikke minst ny utleie av konferansesenteret i 3. etasje til [Skagstindgruppen](#).

Felix Arkitekter forlot bygget 15. juni og et IT-selskap flytter inn. Dette betyr igjen at gården er fullt utleid og det er en veldig tilfredsstillende situasjon for OHIF.

På vedlikeholdssiden har vi skiftet et avløpsrør under kjelleren, det lå så dypt i bakken at vi temmelig sikkert ikke var langt unna Kina. Så håper og tror vi at fremtidige propper og tilbakeslag fra avløp er en saga blott.

Et pilotprosjekt for Kloke Innkjøp/Oslomodellen 3.0 er oversendt Raymond Johansen selv, og vi håper et motivert kommunalt foretak griper fatt i modellen og lager den «støvsugeren» etter lærlinger, fast ansatte og fagarbeidere, som Oslomodellen var ment å være.

Lars Mytting ble utnevnt til Æreshåndverker under fag- og svennebrevutdelingen 23. mai for sitt forfatterskap om blant annet godt håndverk. Han holdt en flott tale, som er gjengitt i dette nyhetsbrevet. Det har også vært Nordisk møte i Helsinki fra 8.-11. juni. Mer om dette er også å finne nedenfor.

Sist benytter jeg anledningen til å ønske alle en riktig god sommer!

Foto: Frank Holtschlag

Fag- og svennebrevutdeling 23. mai

Fag- og svennebrevutdelingen i Oslo Rådhus er vårens vakreste eventyr. Det er ikke noe arrangement som kan måle seg med dette. Stolte nye fagarbeidere får sin velfortjente applaus og hyllest for den innsatsen de har gjort i fullføringen av en yrkesutdanning. Vi trenger dem alle. Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) vil det frem mot 2035 mangle nesten 100.000 fagarbeidere dersom det ikke tas skikkelig grep. Ordfører Marianne Borgen ønsket alle velkommen til Oslos storstue og la i sin tale vekt på viktigheten av at ungdom og voksne velger å ta en yrkesutdanning.

Lærlinger og praksiskandidater fra BLOK-Blomsterdekoratørfagets opplæringskontor hadde pyntet rådhuset med nydelige blomsteroppsatser, elever fra Edvard Munch vgs spilte og sang og laugenes faner sto som vakre bautaer i bakgrunnen. På første rad satt oldermenn, formenn og ledere – hederstegnmedlemmer og noen gjester. «Smeden» Einar Jørgensen, har vært fast gjest i 69 år, og selv om helsen har gått litt ned har han fortsatt et skarpt hode.

Arrangementet går nå over to dager hvor den første dagen (22. mai) blir det bare delt ut fagbrev, og den andre dagen (23. mai) både fag- og svennebrev. OHIF har ansvaret med å velge to hovedtalere på våren, og i år ble det Høyres byrådsleder kandidat Eirik Lae Solberg og forfatter Lars Mytting som fikk denne æren. Mytting ble utnevnt til OHIFs Æreshåndverker for 2023 under fag- og svennebrevutdelingen 23. mai.

Æreshåndverkerprisen blir delt ut etter inspirasjon fra den danske håndverkerforeningen hvor dette har blitt praktisert over mange år. I 2022 ble den første prisen delt ut til H. K. H. Dronning Sonja. Hun takket dessverre nei til å holde tale i rådhuset. Det er styret i OHIF som godkjenner innstillingen.

Lars Mytting (født 1. mars 1968 på Fåvang) er en norsk forfatter. Han fikk et uventet gjennombrudd med sakprosaboken *Hel ved*.

Han arbeidet i flere år som journalist i *Dagningen*, *Aftenposten* og *Arbeiderbladet* og skrev også for *Beat*. Fra 1996 til 2008 arbeidet han som forlagsredaktør i N.W. Damm & Søn.

Hans første roman var *Hestekrefter*, med handling fra en bensinstasjon i Gudbrandsdalen. I 2010 utkom *Vårofferet*, som i likhet med hans øvrige romaner foregår på oppdiktete steder i Gudbrandsdalen. I 2011 utkom sakprosaboken *Hel ved: alt om hogging, stabling og tørking - og vedfyringens sjel*. Den ble tiårets mestselgende sakprosabok i Norge, og har internasjonalt solgt over 700 000 eksemplarer og er oversatt til 16 språk. Den engelske oversettelsen, *Norwegian Wood: Chopping, Stacking, and Drying Wood the Scandinavian Way* ble tildelt prisen «årets sakprosabok» av britisk bokbransje (*Non-Fiction Book of the Year*).

Romanen *Svøm med dem som drukner* er oversatt til 14 språk, og ble i 2014 tildelt Bokhandlerprisen. Den engelske oversettelsen, *The Sixteen Trees of the Somme* ble nominert til *The International Dublin Literary Award*.

Søsterklokkene (2018) skildrer flyttingen av den fiktive Butangen stavkirke fra Gudbrandsdalen til Tyskland i 1880-årene. Historien har likhetstrekk med flyttingen av Vang stavkirke til Preussen i 1842. Oppfølgeren *Hekneveven* er på samme måte basert på en blanding av fiksjon, sagn og historie fra Gudbrandsdalen - [Wikipedia](https://no.wikipedia.org/wiki/Hekneveven)

Begrunnelse for innstillingen:

Lars Mytting har gjennom sitt forfatterskap satt ord på betydningen- og resultatet av godt håndverk. I bøkene *Hestekrefter*, *Svøm med dem som drukner*, *Hel ved*, *Søsterklokkene* og *Hekneveven* viser han til hvordan godt håndverk i samspill med riktige materialer gir solide løsninger som virker, varer og kan repareres.

I en samtid preget av lineær økonomi og bruk og kast, der «billig» trumfer «varig», er det svært viktig at det er historiefortellere som formidler hva godt håndverk handler om. Vi har valgt å gjengi hele Myttings tale fra fag- og svennebrevutdelingen på neste side:

«Lars Mytting er en ordsmed som velger sine ord med skyvelær og laftebiler. Bøkene hans spraker videre i minnet, som tørrgran i ovnen, lenge etter at de er lest ferdig. Han forteller om det som skjer ute, med innestemme, uten å miste leseren av den grunn og han skriver sevje for håndverkersjeler. Mytting har millimeterblikk for godt håndverk. Han er i grunn som en Husquarna 572 XP motorsag, som setter tennene i Norge - så flisene spruter» - Fra talen til adm.dir. Eivind Andersen under utdelingen.

Vi lever i en tid da flere og flere kan mer og mer om mindre og mindre

Lars Mytting

Det som i mange generasjoner var et kjennemerke for den norske befolkningen – at vi var allkunne – altså uredde og i stand til å ta fatt på forskjellig småarbeid i tillegg til yrket vårt, det har vært på hell. Og dermed har også forståelsen for praktisk arbeid vært på hell.

Svært mye av det landet nå skaper, det skapes på et kontor. Og det forblir på dette kontoret. Det kan sjelden tas ut og flyttes på. I et annet lys er det alltid det samme.

Det er vel også rett å si at det i mange år har vært slik at det teoretiske som har vært mest ansett.

Men nå mener jeg å se en endring. Jeg ser en endring i hvordan håndverk blir respektert, kanskje også beundret.

For, desto mer spesialiserte folk blir, desto lenger de sitter på et kontor med sitt, desto mer forundret og begeistret blir de av å se noen som behersker et råmateriale og redskaper.

Så jeg tror at flere og flere skjønner at den virkelige trollkunsten, den beherskes av de 179 som er her i dag for å motta sitt fagbrev eller svennebrev.

Jeg våger påstanden: Dere er den nye eliten.

Dere kan skape, reparere og vedlikeholde. Dere har god samordning med tre ting: Råvare, hender og hjerne, i en tid da så mange mennesker bare er samordnet med to: Hjernen og teorien. Teorien trengs også, for all del, men den må omsettes i noe, ellers forblir den en teori.

Råmaterialet som da trengs – det kan være stål eller tre eller hår, eller tekstiler, eller blomster, eller lakk eller glass, eller det kan være den aller vanskeligste råvaren av alle – mennesket.

Det dere uansett gjør, er å foredle. Det er litt av et ord. For å komme helt innpå det må jeg fortelle om et engelsk jaktgevær fra år 1899. Jeg bruker det nesten hver helg sommer og høst. Det er altså like godt etter 124 år.

For å lage det var åtte forskjellige håndverksfag i sving, og de nedla mellom 500 og 800 arbeidstimer.

En snekker lagde kolben, løpsmakeren loddet sammen og filte løpene, låsemakeren lagde mekanismen, en gravør dekorerte sideplatene, og det var tilmed et eget fag å innolje treverket og blånere løpene, og en koffertmaker kom helt til slutt. Men børsa hadde ikke vart i 124 år om den ikke var holdt ren. Løpene ville rustet, mekanismen hadde levet seg og treverket ville slått seg i regnvær.

Mange vil si at slike gjenstander var symboler for rikfolk. Men saken er: Det er aldri slik at ettertiden beundrer en gjenstand for den som tilfeldigvis betalte den. Det er håndverkerne vi ser, det er håndverket vi beundrer. Det eneste prisen påminner oss, er at arbeid skal koste.

Lærdommen er at det dere skaper, det blir dere husket for – også når det er usynlig. Når folk ser en vakker bygning med grøntarealer omkring, så er det uinteressant hvem som bor der. Folk skjenker en tanke til arkitekten, men på nært hold, så er det mureren og anleggsgartnerens arbeid vi begeistres av. Når vi kommer inn, ser vi snekkerarbeidet og malerarbeidet, og vi merker med en gang en feil hos rørleggeren. Er huset riktig gammelt, kan det være en av de eldste heisene der, de med gitterdør, de som får alle til å lure på hva som er mest sannsynlig – om bunnen faller ut eller at wiren ryker. Da tenker vi på heismontøren.

Likedan er det slik at intet design eller møbelkvalitet er verdt noe som helst om det ikke er rentgjort av en som forstår overflater og kjemi og klarer den anstrengelsen det er å arbeide dag etter dag og være like nøye hele tiden.

Jeg nevnte den vanskeligste råvaren av alle, nemlig mennesket. Det er kanskje litt som med skriving. Selv om jeg etterlater meg en bok, er det jo ikke den som er romanen. Selve boka er faktisk typografens, papirmakeren og trykkeriets og bokbinderens og transportfagets ære. Det jeg etterlater meg er like usynlig som det inntrykk reiselivs-faget eller servitørfaget eller resepsjonsfaget etterlater – men er det godt, huskes det.

Fortellerhåndverket har sine redskaper og måter slik alle håndverksfag har det. Noen av dem er mer enn 2500 år gamle, og skriver seg fra de greske teaterstykkene. Helt fra da har forfatterne måttet gjøre sine valg for om de vil fortelle i fortid og nåtid, om historien skal berettes i jeg-form, eller om en forteller skal gå ved siden av menneskene og berette om dem. Noen ganger, som nå, på en talerstol, kan jeg snakke rett til et publikum og si du, men det fungerer som regel bare muntlig, og når emnet gjelder publikum og det alene – altså dere.

Jeg må også prøve å holde på interessen ved å ikke bli monoton, slik noen av dere nå er redde at jeg blir. Da har jeg forskjellig redskap å ta i bruk, litt som rasp, kvistlakk og sparkel. Jeg kan, slik som nå, si rett ut at jeg vil lure inn enda en rar historie om noe som skjedde for hundre år siden. Da tenker mange: Nei, nei, nå er han i gang igjen med enda en støvete historie fra England. Da løfter jeg et flagg og kommer med det som heter frampek – jeg lover ut noe, og det jeg lover ut er at denne historien faktisk gjelder dere, selv om det i starten ikke virker slik.

Det er en fortelling om en tid da alle – absolutt alle – håndverksfag i Storbritannia ble så svekket at de brukte mange tiår på å komme seg. Og det ga som resultat en kvalitetsforskjell i det som het «førkrigs» og «etterkrigs» – der det førkrigs, snodig nok, var mye bedre.

Da første verdenskrig brøt ut i 1914, ble britiske håndverkere kalt ut som soldater. Det høres utrolig ut nå, men laugene ble samlet i kompanier og sendt til fronten. Da mente generalene at de kjente hverandre og sto mer sament.

Så det utrolige skjedde at et helt kompani kunne bestå av skreddere, av rørleggere, av glassmestere. Kvinnene ble hjemme og lærte å betjene fabrikkene. De klpte seg kort for at hår ikke skulle sette seg fast i løpehjul og maskineri. Her er et nikk til frisørfaget: Dette var årsaken til at de siste to store krigene ble fulgt av kortklipt damemote.

Men: Slik krigen ble ført den gangen, ble hele kompanier utslettet, ofte på en dag. Da freden kom, hadde industrien store huller der mange laug var godt som borte.

De var døde. Det fantes ingen å lære av. Og der laugsmedlemmene overlevde, så var hullene slik at de kom til kort.

For hva kan mureren gjøre hvis ingen lager teglstein? Hva kan draktsyeren gjøre når det ikke finnes tekstiler?

Da neste krig brøt ut var laugene spredt i forskjellige kompanier.

Dette forteller oss hvor viktig det er å videreføre en arv – og den forteller også viktigheten av en læretid – og at det er mye en ikke kan lære av en bok.

Derfor sier dette noe om hva dere har prestert, dere som i dag skal få fagbrev og svennebrev. Og som dere har greid å få, tross at koronaen gjorde det vanskelig å nettopp få en god læretid.

Så la meg da, enda en gang, minne om det store i at dere har samordnet hjernen, hendene og råvaren. Det er en menneskelig egenskap som er bent ut uvurderlig. Dere vil ha glede av den, ikke bare i deres fag, men alltid. For denne samordningen gjør dere i stand til å lære mer, og dere vil våge mer enn den teoretiske spesialisten.

For slik er det: Desto mindre et menneske våger seg utenfor det kjente, desto mer usikkert blir dette mennesket når det støter på noe ukjent, og kanskje også noe farlig.

La dette være en trøst i dager med utakknemlighet og vond rygg. Det dere gjør, blir stående. Det blir sett og forstått av noen.

Jeg gjentar det: Dere er den nye eliten. Derfor er jeg stolt over å være sammen med dere 179 i dag, og at dere har slått meg til nummer 180 ved å tildele meg Æreshåndverkerprisen.

Svenneprøvedalje – Godt håndverk skal verdsettes og belønnes

Styreleder i OHIF Bjørn-Gunnar Eliassen hadde gleden av å overrekke svenneprøvedaljen til mediegrafikersvenn Casayuran Careline Espeleta. Sammen med medaljen følger et håndskrevet diplom og et stipend fra Blikkenslagermester Oluf C. Johanssen og hustrus legat på kroner 13.000. For å motta denne utmerkelsen må man ha avlagt en svenneprøve som prøvenemdene anser er av en så særdeles god kvalitet, at den fortjener en medalje – Det vil si langt over gjennomsnittet i sitt fag.

Foto: Frank Holtschlag

I begrunnelse står det blant annet:

«Kandidaten viser arbeid av meget høy kvalitet og gjennomfører svenneprøven på en særdeles god måte. Kandidaten er kreativ og selvstendig, og finner gode løsninger både når det gjelder materialer og teknisk utstyr. Kandidaten har god arbeidskapasitet og rekker å gjøre «det lille ekstra». Arbeidet er gjennomført med faglig høy standard på sluttproduktet og er i henhold til bransjens krav og rammer. Kandidaten viser optimal gjengivelse og funksjonalitet av design. Kandidaten stoler på seg selv og tar gode beslutninger i alle valg».

Casayuran har gått Medier og kommunikasjon ved Elvebakken videregående skole og vært i lære hos Tante Randi Reklamebyrå. Vi gratulerer så mye både til kandidaten og til opplæringsstedet!

Foto: Frank Holtschlag

APRIL 2023 Kjole- og Draktsyerfaget

"Jeg skulle gjerne vært kjole- og draktsyer. Det er oftest jeg som kjøper konas kjoler, og da kunne jeg ha sydd masse flotte klær til henne. Eventuelt hatt skredderferdigheter. Jeg er så glad i klær og mote».

Storingsrepresentant for Venstre - Abid Raja

Foto: Luna Sofie Bergh

MAI 2023 Pelsmesterfaget

«Hva skal vi gjøre med alle de flotte pelsene som henger i de 1000 hjem? Jeg har deltatt i de fleste politiske debatter, men lar selve ulvedebatten ligge. Men denne pelsen er 100 år og fikk nå en anledning til å komme ut i frisk luft»

Tidligere Høyre-ordfører advokat - Fabian Stang

Foto: Luna Sofie Bergh

JUNI 2023 Blomsterdekoratørfaget

«Jeg er ikke noe hagemenneske i form av at jeg elsker å holde på i hagen. Men jeg elsker blomster. Og jeg tror mennesker som omgir seg med natur, vakre farger, kreativitet og det å skape noe blir gode og myke mennesker. Myke på innsiden. Og det trengs så inderlig i denne harde verden».

Skuespiller og sanger - Heidi Gjermundsen Broch

Månedens Håndverker

Oslo Håndverks- og Industriforening (OHIF) har siden organisasjonen ble stiftet arbeidet med rekruttering til yrkesfag. Arbeidet foregår noen ganger i bratt motbakke, spesielt i Oslo.

Manglende kontakt med fag og fagarbeidere gjør at veldig mange ungdommer mangler referansepunkter og gode forbilder.

Hva skjer om ordføreren, andre politikere, næringstopper, advokater, artister, influensere og andre profilerte personer tar på seg arbeidstøy. Ser vi annerledes på dem?

Dette eksperimentet ønsker vi å prøve. Hver måned spør vi en kjent person om å velge seg ett av foreningens fag, ta på seg arbeidstøy og la seg avbilde i sine egne omgivelser. Prosjektet "Mitt håndverk" ble sparket i gang med et innlegg i Dagsavisen i januar 2023: «Klær skapet folk – Ja, men klær skaper ikke mennesker».

Vi håper bildene skaper oppmerksomhet og nye tanker – Kanskje også nye debatter.

Disse tre flotte menneskene har stilt opp for foreningen i april, mai og juni. Abid Raja, Fabian Stang og Heidi Gjermundsen Broch har alle uttrykt viktigheten av håndverk og yrkesutdanning, kreativitet og nytenking. Tusen takk til dere alle <3

En ekstra takk går også til de som stilte rekvisita og bekledning til «håndverkerne» våre: Annette Hellenes ved Det Norske Teatret og de ansatte i blomsterbutikken Finn Schjøll Rosenkrantz.

«Syng mens jernet er varmt»

Dette var overskriften på en artikkel foreningens medlemsblad i 2003. Nå, tyve år etter, synger smeden Einar Jørgensen fortsatt i smia. Han rundet 93 år denne 17. mai og har invitert OHIF-administrasjonen til Sætre hvor hammeren fortsatt produserer flotte smijernsprodukter – Nå ved sønnen Øyvind Jørgensen. Merittlisten til Jørgensen er lang. Han har blant annet levert arbeider til stortinget, rådhuset, Akershus festning, Asker kirke og slottet. I 2001 mottok han Kongens Fortjenestemedalje i sølv.

Einar fikk sitt mesterbrev i 1954 og har siden den gang deltatt på hver eneste Fag- og Svennebrevutdeling. Sammen med oldermennene på første rad har han sittet trofast og klappet frem nye fagarbeidere. Han begynte selv å smi mens jernet var varmt i 1942 som 13-åring, og har betalt skatt helt frem til mai 2022. Det kaller vi et skikkelig «arbeidsjern». Det vil si at han har jobbet for tre konger siden han slo det første slaget med hammeren. Slå den!! 😊 Å være lærling under krigen var ikke lett. Einar måtte smi for tyskerne og det elendige tyske jernet var vanskelig å bearbeide. Det ble klaget på arbeidet og represaliene haglet –til tross for at dette ikke var hans skyld.

Einar er kjent for sitt gode humør og godt håndverk, og ettersom han gjerne synger mens han smir er han også kjent som «den syngende smed». I sin tid som smed har han laget det meste. Speil, bord, krakker, stålampere, gjerder, porter, utsmykninger, gelendre m.m. Nydelig utformede lamper, stoler og bord er bare noe av det som fortsatt står i deler av smia. Der står også en syv-armet gulvlysestake som Jørgensen laget som en del av svenneprøven. Like fin som den dagen den ble laget. Smedlauget har dessverre ligget nede siden 1972, men Einar har både før og etter dette vært aktiv i utformingen av utdanning og fag både nasjonalt og internasjonalt.

Til stede under besøket fra OHIF var også Per Kristian Engebretsen, seniorkonsulent for innkjøp av håndverk på Stortinget. Per Kristian og Einar har gjennom sitt lange profesjonelle samarbeid under oppdragene for Stortinget blitt gode venner. Superlativene er mange når Per Kristian skal beskrive Einar. I tillegg til at Einar leverte førsteklasses arbeide, var den gjensidige respekten og tillitten like viktig. Per Kristian kunne stole på at Einar leverte det han skulle, til den tiden som var avtalt og til den prisen de var blitt enige om. I tillegg var han alltid blid. En kombinasjon Per Kristian satte veldig pris på. Tillitt. Det magiske ordet som er så vanskelig å bygge opp, og så lett å rive ned. Men når begge har det, blir den aller største merkevaren det er mulig å oppdrive. Og Einar – Han er kvalitet i fra innerst til ytterst. Han er ikke bare «Hel Ved», han er «Hel Smed».

Møte med de Nordiske Håndverkerforeningene 8. – 11. juni i Helsinki

Hvert år trer håndverkerforeningene fra Helsinki, Stockholm, København, Oslo, Torshavn og Reykjavik sammen til et felles nordisk møte. I 2023 ble møtet avholdt i Helsinki, og styret fra OHIF møtte fulltallig.

Det nordiske møtet hadde som tema «Peace, Love and Understanding». **Fred** og samarbeid mellom håndverkerforeningene gjennom 100 år - **Kjærlighet** til fag og håndverk - **Forståelse** for varige verdier og kvalitet. Med krigen i Ukraina i bakspeilet var det en betryggende og vennlig atmosfære blant de nordiske landene.

Styreleder i Helsinki Håndverkerforening åpnet møtet og ga deretter ordet til entreprenøren og smykkedesigneren, Mariia Sundman fra [Design Laakso and Sundmanen](#). Hun ga seg i kast med å smi på det store spørsmålet - Hva skyldtes at finnene er kåret til verdens lykkeligste? Ikke bare er de lykkeligst, men FN har kåret dem til [verdens lykkeligste folk 6 år på rad](#). Norge dukker opp på 7. plass i kåringen bak bl.a. Danmark, Sverige og Island. Gro Harlem Brundtland mente i sin tid det var «typisk norsk å være god», men finnene er i hvert fall best på lykkens vei. Marija mente at noe av svaret lå i finnenes glede over naturen, at de kan le av de mest alvorlige ting – og som hun sa: «We bend – But we do not break». Hennes forhold til eget håndverk ga også stor personlig lykke. Kanskje ligger lykken i å lykkes med noe man liker å gjøre?

Deretter fulgte Finlands svar på Lars Monsen, eventyrer [Patrick «Pata» Degerman](#). En sjelden energibombe av en mann som fortalte om sine oppdagelsesreiser rundt omkring i verden.

Etter lunsj var det Norsk Laugshistorie gjennom 1000 år ved OHIFs adm.dir. Eivind Andersen, før et av de finske medlemmene i ventilasjonsfaget avsluttet med å vise frem hvordan software og kunstig intelligens kan brukes når en håndverksvirksomhet skal skaleres opp på kort tid til et stort volum – uten å miste oversikten.

På kvelden var det omvisning på [Helsinki Observatoriet](#) med påfølgende middag.

Neste dag var det besøk i [Uspenskikatedralen](#) som var gjenstand for restaurering av billedkunst og forgyllede detaljer. Det var ikke lite bladgull som gikk med for å få denne kirken til å skinne. Håndverkerne som utfører arbeidet holdt et innlegg hvor de fortalte om prosjektet, og viste frem både arbeider og teknikker.

Det nordiske møtet ble avsluttet med en fredfull lunsj i en krigersk tid. Finnene var glad de var kommet med i NATO og vi er glade for det samme.

Den hissigste deltageren på dette møtet var en måke som hadde fått unger på lunsj-terrassen. De fredfulle, og i grunnen ganske lykkelige nordiske landene, respekterte måkens grense og takket hverandre for et godt møte.

Andel faglærte og lærlinger

Nøkkel tall for hele Oslo kommune

10.05.2023

11

Oslomodellen 2.0

Onsdag 10. mai ble det markering av Oslomodellen 2.0 i Samfunnssalen i Torggata.

Byrådsleder Raymond Johansen, Finansbyråd Einar Wilhelmsen og næringsminister Jan Christian Vestre var blant flere som presenterte modellen og dens virkeområde. Byrådslederen etterlyste klare lovhjemler for å utveksle informasjon mellom ulike etater slik at useriøse gjengangere kunne skvises ut av det offentlige markedet.

OHIF har bemerket at den reviderte modellen har blitt svært omfattende. Hvis vi kunne modellert Oslomodellen 2.0, hadde den blitt skåret ned fremfor å bli bygget ut. OHIF ville ønske en prekvalifisering for bedrifter der forretningsmodellen var 100% fast ansatte, faglærte og lærlinger. Bedriftene som oppfylte dette, ville deretter fått konkurrere på pris om offentlige oppdrag. Prisen hadde kanskje gått opp ved å kjøpe av fagkompetansebedrifter, men det er likevel en god handel for kommunen om levetiden av utført håndverk derfor blir dobbelt så lang.

Målet med Oslomodellen var å bli kvitt useriøse aktører som ikke evnet å drive med hverken fast ansatte, faglærte eller lærlinger. Videre var det å fremme seriøse bedrifter som satset på dette og drev næringsvirksomhet med fagkompetanse. Hensikten var å bruke offentlig innkjøpsmakt til å lage en støvsuger etter lærlinger og et klekkeri for fagarbeidere, på offentlige oppdrag.

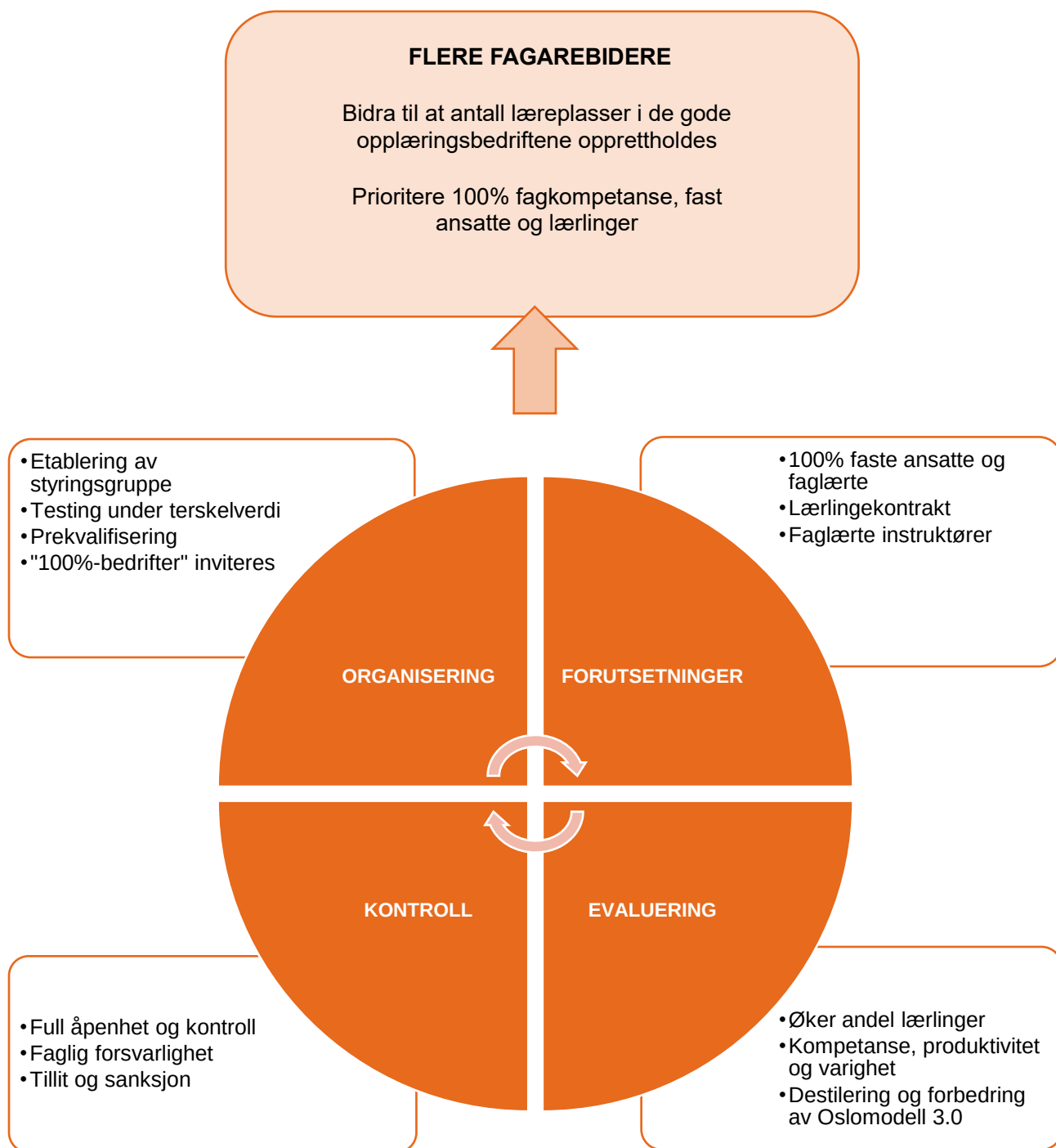
OHIF tror Oslomodellen 2.0. gjør det snarere vanskeligere enn lettere for gode opplæringsbedrifter å få markedstilgang på kommunens prosjekter, da antall krav og dokumentasjon bare øker. Når det er sagt er det fortsatt en god vilje bak Oslomodellen 2.0. Det er aldri vanskelig å gjøre ting riktig komplisert, men det er riktig vanskelig å gjøre noe enkelt.

OHIF i samarbeid med Bygghåndverk Norge og Norges Byggmesterforbund sendte følgende pilotprosjekt for 2023 til byrådsleder Raymond Johansen 31. mai – Se neste to sider.

PILOTPROSJEKT 2023

VI GJØR DET FOR OSLO – OG FREMTIDEN

Et samarbeid mellom Byggmesterforbundet, Bygghåndverk Norge, Oslo Håndverks- og Industriforening og Oslo Kommune.

Målsetting:

- Teste ut prekvalifisering av håndverksbedrifter med 100% fast ansatte, 100% faglærte og lærlinger. Slike bedrifter Oslomodellen skulle skape i kommunen ved å være en støvsuger etter lærlinger og et klekkeri for fagarbeidere – ved å gi markedstilgang på offentlige prosjekter for disse.
- Bidra til at antall lære plasser i de gode opplæringsbedriftene opprettholdes.
- Prioritere 100% fagkompetanse, fast ansatte og opplæring i fagkompetanse.
- Teste ut alternative innkjøpsmodeller for håndverkstjenester i kommunen.

Organisering:

- Det etableres en styringsgruppe mellom kommunen og håndverksbransjen. En fra næringen og en fra byrådsleders stab. Vi foreslår Vegar Andersen fra byrådsleders stab og Åsmund Østvold som representant fra Bygghåndverk Norge, Byggmesterforbundet region øst og Oslo Håndverks- og Industriforening. Ved stemmelikhet avgjør byrådsleder utfallet.
- Vi tester ut dette på oppdrag under terskelverdi, for en etat som er en større eiendomsbesitter.
- Opplæringskontoret for lærlinger i tømmerfaget pre-kvalifiserer 3-5 motiverte bedrifter som oppfyller kravene, slik at disse er klare til å besvare kommunens forespørsler.
- Tømmerbedrifter med 100% fast ansatte, 100% faglærte og lærlinger med kontrakt i opplæringskontor inviteres til å gi et enkelt pristilbud. Enten som fastpris eller som redningsarbeider til en på forhånd avtalt timepris.
- Et delmål er å teste ut forenkling av tilbudsprosessen. Prosjektgruppen finner en løsning på dette.

Forutsetninger (krav) for å gi tilbud:

- Fagarbeid utføres av fast ansatte fagarbeidere og lærlinger, 100%.
- Lærlingene har kontrakt med håndverksbransjens opplæringskontorer.
- Alle fagarbeiderne er definert som instruktører og må derfor ha norsk svennebrev.

Kontroll:

- Oslo kommune kan gjennomføre all kontroll de ønsker/finner nødvendig
- Utførende har anledning til å takke nei hvis beskrevet utførelse ikke vurderes som faglig forsvarlig.
- Hvis det skulle være uenighet om faglighet må bedrifter som inngir tilbud akseptere å bli kastet ut av pilotprosjektet hvis Byggmesterforbundet faglige nemnd kommer til den konklusjon at det er utført slett arbeid. Kommunen skal slippe å holde seg med dårlig håndverk.

Evaluerings:

- Vil uttesting av pilotprosjektet øke andelen tømmerlærlinger på kommunens prosjekter og blir det flere totalt?
- Vil produktivitet, kompetansen og varighet oppveie at tilbudte timepriser kan gå noe opp sammenliknet med rammeavtalene – blir dette billigere eller dyrere? Hva koster f. eks en kvm utvendig kledning i pilotprosjektet sammenliknet med en rammeavtale?
- Minker kontrollbehovet ved at man kun slipper bedrifter med fast ansatte, faglærte og lærlinger inn på torget?
- Vil bransjens egenjustis ved å kunne kaste ut medlemmer av pilotprosjektet ved feilproduksjon gi mindre feilproduksjon og redusere kommunens kontrollbehov, krangler og rettsaker?
- Vil disse erfaringene bane vei for destillering av Oslomodellen 3.0. som rett og slett blir et yngelrom for fagarbeidere?

«Tiur»- En maihistorie

Skrevet av Eivind Andersen

Det var en tidlig morgen i mai.

En diger tiur gikk og brasket seg i skogkanten. Fjørene på svansen stod ut som en kinesisk vifte. Den var trolldu og blank i lakken. Nebbet så ut til å være en solid nøtteknekker. De underligste lyder kom ut. Den snakket flytende røverspråk. Selvtilliten var det ikke noe i veien med. Den spilte med musklene og strakk hals, mens den tasset rundt i tørt løv på bakken. Jeg tok et bilde og trasket videre.

Vi har en liten koie i tiurland, og bildet av tiuren ble vist frem. Lydene ble forsøkt gjenskapt, og til sist vugget og rapet vi rundt som tiurer nesten hele familien. Min kone hadde hørt på et naturprogram i radio, at en kvinne som hadde fotografert et uglereir med unger, hadde fått hele uglemor i fjeset. Et lydløst ugle-angrep som endte med at kvinnen mistet et øye. Med ett hadde den norske fugleverden forandret seg, fra gjøk og sisik - til luftangrep uten varsel.

På vei ut fra koia dagen etter fulgte vi det samme tråkk. På samme sted som dagen i forveien hørtes røverspråk - igjen. Vi stoppet og kort etter kom tiuren vuggende frem. Den er ikke rask i sin vandring og den har mye å bære på. Nye bilder ble tatt, før jeg og yngste datter forlot stien for å ta en kikk på en nylig uthugget glenne i motsatt retning. Kone ville fotografere tiuren litt til.

Ett minutt senere hørte vi et vilt hyl. Det var et tøylesløst ul. Det var lyden av at **nå** stryker kone med. Vi snudde oss og fikk se et syn vi neppe vil glemme.

Gjennom krattskogen kom kone, i vill galopp. Armene gikk som møllehjul. Bena gikk mye fortere. Skrikene skar gjennom marg og bein. Bak kom tiuren som et svart bombefly i luften. Nøtteknekkernebbet hadde siktet inn kone. Vingene gikk som vindturbiner.

Vi spratt frem og klappet hardt i hendene. Tiuren ble overrasket og landet momentant på bakken. Kone fortsatte rett frem, i samme fart.

Vi evakuerte stedet ned en skrent. Det gikk raskt og vi rutsjet delvis nedover på baken. Havnet i våt myr. Pulsene var fortsatt ganske høye. Yngste datter felte en tåre for sikkerhets skyld. Mamma hadde havnet i klammeri med en tiur, og kunne kanskje blitt spist eller mistet et øre. Vi vasset over myra. En slunken hær på retrett.

Bak oss hørte vi kraftig snatring. Det var seierrikt røverspråk, gurglet opp av en svart og blank hals.

Det var en tidlig morgen i mai.

Og nå er det sommer! – Nydelig ferie til dere alle <3